

תלמוד תורה וכיבוד אב ואם

(1) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם, שכל אותן שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר לא נענש.

(2) רמב"ם הלכות ממרים פרק ה הלכה יא

הגר אסור לקלל אביו העכו"ם ולהכותו, ולא יבזהו כדי שלא יאמרו באו/באנו/ מקדושה חמורה לקדושה קלה שהרי זה מבזה אביו, אלא נוהג בו מקצת כבוד

(3) שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד אב ואם סימן רמא סעיף ט

גר אסור לקלל אביו העובד כוכבים ולהכותו. ולא יבזהו, שלא יאמרו: באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה.

(4) בראשית פרק יח פסוק כ

וַיֹּאמֶר יְקֹחַ זַעֲקֹת סֹדִם וְעֲמָרָה כִּי רָבָה וְחִטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד:

(5) [רבינו] בחיי בראשית פרק יח פסוק כ

. אבל נגמר דינם בעון שהיו מואסים את הצדקה ולא היו משגיחים על ענייהם ועל רעיהם שהיו מוטלים ברעב. וזהו ביאר הכתוב על דרך הפשט: ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד, שהיה חטאם מגיע לה', כענין שכתוב בענין הענייים: (דברים טו, ט) "וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא"... ולפי שהיו תדירין בחטא הזה לכך נגמר גזר דינם עליו, שהרי אין לך אומה בעולם שלא יעשו צדקה אלו עם אלו, ואנשי סדום היו מואסים בה והיו אכזרים בתכלית, ואף על פי שלא נתנה תורה עדיין, הנה הצדקה מן המצות המושכלות, ודבר מתועב הוא שיראה אדם את מינו מוטל ברעב והוא עשיר ושבע מכל טוב ואינו מרחם עליו להשיב את נפשו, על אחת כמה וכמה על מי שהוא מאומתו ודר עמו בעיר אחת, ועל כן אבדן הש"י לאנשי סדום שהיו מונעים אותה ולקח נקמת הענייים.

(6) שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קל

בגיורת שאמה הנכרית חולה אם רשאה לילך אליה ולבקרה עם בניה כבקשת

ולכן נראה לע"ד דהוא מענין איסור כפוי טובה שמצינו בדברי אגדה שהקפיד הקדוש ברוך הוא על אדם הראשון וכן על ישראל, וא"כ הוא דבר האסור השוה בין לישראל בין לבני נח אף שלא מצינו זה בהלאוין דישראל ובהז' מצות דבני נח משום דהוא כמו שלא נאמר איסור מפורש על מדות הרעות אף שהם דברים מאוסים ומגונים ונענשים ע"ז בין בישראל בין בבני נח. וענין מצות כבוד אב ואם הוא גם כן שלא יהיה כפוי טובה כדתנן בב"מ דף ל"ג שאביו הביאו לעוה"ז ...

(7) מנחת חינוך מצוה לג

ומ"ע הוא ככל מצות שבתורה לענין תשובה דתשובה מכפר. ומכל מקום אני מסופק לפי המבואר בר"מ הלכו' תשובה ובש"ס דעבירות שבין אדם לחבירו לא מהני תשובה ולא יום הכפורים עד שירצה א"ח אם כאן במצוה זו של כיבוד דהוא נוסף דגזה"כ הוא דנוסף על כיבוד

כל אדם דבאדם אחר אין איסור אלא לצערו וכאן מצוה לכבדו אם לא כיבדו אפשר דהיא רק מצות המקום ב"ה ולא בין אדם לחבירו דבין אל"ח אינו אלא במה שהוא שוה לכ"א אבל כאן הוא רק באו"א א"כ אינו אלא כמצות שבין אדם למקום ב"ה א"ד כיון שהשי"ת ציוה זו המצוה בין אל"ח הוי בין אדם לחבירו ולא מהני תשובה אם לא שירצה את אב ואם.

(8) רמב"ן שמות פרק כ פסוק יא

(יא) כבד את אביך - הנה השלים כל מה שאנו חייבין בדברי הבורא בעצמו ובכבודו, וחזר לצוות אותנו בעניני הנבראים, והתחיל מן האב שהוא לתולדותיו כענין בורא משתתף ביצירה, כי השם אבינו הראשון, והמוליד אבינו האחרון, ולכך אמר במשנה תורה (דברים ה טו) כאשר צויתך בכבודי כן אנכי מצוך בכבוד המשתתף עמי ביצירתך.

(9) רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ד

היה לפנינו עשיית מצוה ותלמוד תורה אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו, ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו.

(10) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

אמר רב יוסף: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות.

(11) בראשית פרק כז

(מא) וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוּ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אַבְל אָבִי וְאַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אַחִי: (מב) וַיִּגְדַּל לְרֵבֶקָה אֶת דְּבָרֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל וְתִשְׁלַח וְתִקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן וְתֹאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אַחִיךָ מִתְנַחֵם לָךְ לְהַרְגֶּךָ: (מג) וַעֲתָה בְּנֵי שְׁמֵעַ בְּקִלְי וְקוֹם בָּרוּחַ לָךְ אֶל לָבָן אַחִי חֲרָגָה: (מד) וַיִּשְׁבֹּת עֲמוֹ יָמִים אַחְדִּים עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חֲמַת אַחִיךָ:

בראשית פרק כח

(א) וַיִּקְרָא יַצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוְהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנֹת כְּנָעַן: (ב) קוֹם לָךְ פְּדִנָה אֶרֶם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אָבִי אִמְךָ וְקַח לָךְ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנֹת לָבָן אַחִי אִמְךָ:

(12) ספר החינוך מצוה לג

משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלהים ואנשים. ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו. וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא, שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם וסיפק צרכו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושלמות אבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת, שאלולי הנפש שחננו האל יהיה כסוס כפרד אין הבין, ויערוך במחשבתו כמה וכמה ראוי לו להזהר בעבודתו ברוך הוא.